

Met (ver)nieuwbouw sporthallen

Zowel Gilze als Rijen gaan volgend sporttijdperk in

Door de nieuwbouw van sportcomplex 'Den Butter' in 2018 werden zwembad "Tropical" en de "Margriethal" in Rijen overbodig. Op het beschikbaar komende terrein verrijst volgens de gemeente een kleinere sporthal en "een nieuw, groen en duurzaam woonhart". En in Gilze wordt sporthal "Achter de tuintjes" onderworpen aan "vernieuwbouw". Maar hoe kwamen de overdekte sportfaciliteiten bijna vijftig jaar geleden eigenlijk tot stand? Dit ging niet zonder slag of stoot.

Door de groei van het aantal inwoners en de toegenomen vrije tijd ontstond aan het eind van de jaren zestig een behoefte aan overdekte sportlocaties in Gilze en Rijen. In de gemeenteraadsvergadering van juni 1969 kwam dit onderwerp op de agenda. In eerste instantie dachten de raadsleden hierbij aan een zwembad. Al snel werd duidelijk dat de provincie alleen toestemming gaf voor één overdekt bad in de gemeente. Gekozen werd voor de grootste woonkern: Rijen. Het moest een instructiebad worden en de kosten werden geraamd op 1,5 miljoen gulden.

Een felle strijd over de kosten

Over de kosten van het zwembad werd een felle strijd gevoerd. De discussie beperkte zich niet tot de gemeenteraad. De actiegroep P70 maakte er een maatschappelijk debat van. Naar de mening van de actiegroep verspilde het gemeentebestuur veel geld door de opdracht aan de "Heidemaatschappij" te gunnen. Voor het zelfde geld kon naar overtuiging van P70 zowel een zwembad als een sporthal worden gerealiseerd door de Tilburgse bouwonderneming "Pelicaan". Zij gebruikten een veel goedkoper prefab-systeem. Tijdens de besluitvorming in de vergadering van juli 1970 legde de raad het "buitenparlementaire" voorstel van P70 naast zich neer. Burgemeester Krol veroordeelde de actie bovendien als "tendentieus". Gekozen werd voor de liggende plannen en de leden van P70 verlieten daarop demonstratief de publieke tribune. Wat het college in de discussie niet had genoemd was dat in de plannen al rekening was gehouden met de bouw van een sporthal tegen het zwembad aan. Kosten voor die hal: 1,3 miljoen gulden.

We noemen haar "Margriet"

In 1971, het jaar waarin de bouw van huizen in het uitbreidingsplan "De Vijf Eiken" in volle gang was, werd begonnen met het realiseren van een sporthal en zwembad aan de Mgr. Schaepmanstraat. De gemeente schreef een prijsvraag uit voor de naamgeving. De winnaar zou worden beloond met een prijs van honderd gulden. Maar toen duidelijk werd dat prinses Margriet de hal zou openen, kwam de naamwedstrijd op losse schroeven te staan. Het kon nu niet anders dan "Margriethal" gaan heten.

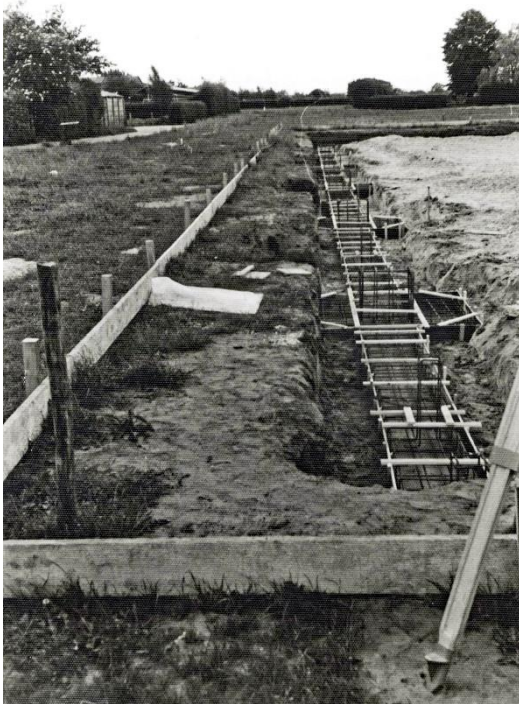

21 oktober 1972, de sporthal in Rijen geopend door prinses Margriet (Beeldarchief Heemkring Molenheide)

Toch werd de beloofde prijs toegekend en de naam "De Buitelaar" kwam als beste uit de bus. Bedacht door mevrouw Koenraad, jawel..., uit Gilze! Op 21 oktober 1972 was het dan zover; de hal werd geopend. Prinses Margriet arriveerde, in een door mr. Van Vollenhoven zelf bestuurd vliegtuigje, op de vliegbasis. Daarna reden ze door het dorp, toegejuicht door de bevolking. De prinses opende de hal met een ferme balworp in de rechter bovenhoek van een met bruin papier afgeschermd zaalhandbaldoel. Ook het restaurant, dat werd gerund door Han en Zus Marcelissen, kreeg de vuurdoop. "Zo begint niet iedereen zijn zaak" zou Zus gezegd hebben.

En Gilze dan?

Gilze hoefde zich volgens de gemeenteraad niet misdeeld te voelen. Zij kregen in "Klein Zwitserland" een openluchtbad en voor het vervoer van schooljeugd naar het overdekte bad in Rijen werd gezorgd. "Klein Zwitserland" werd op 27 mei 1972 geopend. Het bad kende een tragische start want al na enkele weken vond er een verdrinking plaats. Er ontstond een discussie over de veiligheid; de bodem zou levensgevaarlijk zijn. Voortaan werd een deel van de zandkuil, dat uit drijfzand bestond, buiten het zwemgedeelte gehouden. Bij het openluchtbad verrees al snel "Motel Gilze" van de familie Van der Valk. In het motel werd een binnenbad gerealiseerd voor de gasten, maar ook Gilzenaren mochten er gebruik van maken voor zwemles. Dit was een doekje voor het bloeden en zeker geen oplossing voor de groeiende behoefte aan overdekt sporten in het dorp.

Bouw van de sporthal in Gilze, gesitueerd achter de tuintjes (Beeldarchief Heemkring Molenheide)

Sporten achter de tuintjes

In de gemeenteraad van november 1975 werd besloten dat ook Gilze haar sporthal zou krijgen. Vooral de scholen stonden te springen om van een overdekte sportlocatie gebruik te maken. Het complex werd onderdeel van het bestemmingsplan "De Strijpakker" en letterlijk gesitueerd achter de tuintjes. Toen dat beslist werd, was de naamgeving niet zo moeilijk meer. Kern '75 drong in de gemeenteraad nog sterk aan op de bouw van een zwembad bij de hal, maar in 1977 werd duidelijk dat daarvoor geen enkele financiële ruimte was. De beoogde kosten voor sporthal "Achter de tuintjes" waren ruim 2,5 miljoen gulden. Het duurde tot juni 1978 voordat burgemeester Ballings de eerste spade de grond in kon steken. Op 15 november 1979 werd de hal officieel geopend door de Brabantse gedeputeerde Van der Hart.

Instructiebad wordt zwemparadijs

In het begin van de jaren tachtig kwam er meer vraag naar recreatief zwemmen. Het simpel baantjes trekken was niet genoeg meer. Daarnaast was ook het aantal uren school- en leszwemmen flink teruggelopen. De

bezoekersaantallen in het Rijense zwembad namen af. Om aan de veranderende wensen van de recreanten tegemoet te komen en om bouwtechnische en energiebesparende redenen, moesten er maatregelen worden genomen. Onder leiding van wethouder Joosen leidde dit tot een voor die tijd gedurfde facelift; het instructiebad werd een zwemparadijs. In de vergadering van november 1985 gaf de raad groen licht. Kosten (inclusief renovatie sporthal): 3,3 miljoen gulden. Op 29 mei 1987 ging het bad open voor het publiek. De jeugdgemeenteraad koos voor de naam "Tropical". Het was toen

Margriethal, ca 1985 (Beeldarchief Heemkring Molenheide)

het enige recreatiebad in West-Brabant. Het unieke bad was direct een groot succes en trok bezoekers uit de wijde omgeving. Je kon er met je gezin naar toe, er werden kinderfeestjes gehouden en er was een sportkantine. Later kwamen er ook een sauna en een zonnebank. In de eerste jaren kreeg het bad meer dan 250.000 gasten, terwijl de gemeente had gemikt op hoogstens 160.000. Naar Rijens voorbeeld kwamen er in de

loop van de jaren negentig, ook in omliggende gemeenten dit soort baden en de concurrentie nam toe. Toen het schoolzwemmen werd afgeschaft namen de bezoekersaantallen verder af. Om de exploitatie rond te krijgen werd de bestemming van het bad aangepast. De nadruk kwam nu te liggen op familie- en instructiebad. Zwangerschapszwemmen en kinderopvang werden geïntroduceerd. Ook voor de ouderen kwam, na jaren van luidruchtige zwemdrukke, weer aandacht.

Met "Optiesport Den Butter" en met de nieuwe kleinere hal op de plaats van het oude sportcomplex, gaan we in Rijen een nieuw (sport)tijdperk in. Ook Gilze wordt met de "vernieuwbouw" van sporthal "Achter de tuintjes" op de nabije toekomst voorbereid. Maar de ontwikkelingen gaan snel. Dus ook hier geldt: wordt vervolgd.

Tekst: Kees van der Heijden

Fotoredactie: Piet Weterings

Bronnen: www.heemkringmolenheide.nl; tijdmachinegilzerijen.nl; (Beeld)archief Heemkring Molenheide; Volg Heemkring Molenheide op Facebook.